

Republika e Kosovës - Republika Kosova - Republic of Kosovo
Ministria e Bujqësisë, Pylltarisë dhe Zhvillimit Rural
Ministarstvo Poljoprivrede, Šumarstva i Ruralnog Razvoja
Ministry of Agriculture, Forestry and Rural Development

MERA 5

SPROVOĐENJE STRATEGIJA LOKALNOG RAZVOJA-PRISTUP LEADER

PROGRAM ZA RURALNI RAZVOJ 2023

UPUTSTVO ZA APLIKANTA

1. Uvod

Vodič za aplikante ima za cilj da pomogne aplikantima u pripremi njihovih prijavi, da razjasni uslove podobnosti, opšte kriterijume, posebne kriterijume, druge kriterijume podobnosti, sistem bodovanja, prihvatljive investicije, neophodnu dokumentaciju za prijavu, evaluaciju projekata, obaveštenje aplikanta o rezultatima evaluacije, procedure nabavki, kazne u slučaju nepravilnosti ili pokušaja prevare

Uloga Vodiča za podnosioc prijave u daljem tekstu Vodič je da detaljno razjasni odredbe predstavljene u Meri 5, a ne da ih ponavlja, stoga on ne zamenjuje meru već treba da se pročita (zajedno sa priložima) kako bi se izbegle greške tokom aplikacije.

2. Ključne definicije

Izrazi koji se koriste u ovom Administrativnom uputstvu imaju ova značenja:

- 2.1. „MPŠRR” - označava Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ruralnog razvoja;
- 2.2. „Upravljački autoritet” - označava javni subjekt u okviru MPŠRR-a, odgovoran za izradu i praćenje Programa ruralnog razvoja-PRR;
- 2.3. „ARP” - označava Agenciju za razvoj poljoprivrede;
- 2.4. „ARBK” - označava Agenciju za registraciju biznisa na Kosovu;
- 2.5. „PRR 2023” - označava Program ruralnog razvoja za 2023. godinu;
- 2.6. „Mera 1” - podrazumeva ulaganja u fizička sredstva u poljoprivrednim privredama;
- 2.7. „Mera 3” - podrazumeva ulaganja u fizička sredstva u preradi i trgovanju poljoprivrednih proizvoda;
- 2.8. „Mera 7” - podrazumeva diversifikaciju farmi i razvoj biznisa;
- 2.9. „Mera 5” - podrazumeva pripremu i sprovođenje lokalnih razvojnih strategija - LEADER pristup;
- 2.10. „Poziv za apliciranje” - podrazumeva javno obaveštenje za prijem aplikacija;
- 2.11. „Aplikant” - podrazumeva fizičko ili pravno lice koje se prijavljuje za dobijanje koristi od projekta PRR-a 2023;
- 2.12. „Aplikacija” - podrazumeva popunjen obrazac prijave sa svim dokumentima koje zahteva APR;
- 2.13. „Projekat” - podrazumeva dokument koji predviđa planiranu investiciju za podršku iz PRR-a za 2023. godinu, podnet od strane aplikanta;
- 2.14. „Odabir” - podrazumeva izbor projekata, prema rangiranim bodovima;
- 2.15. „Kriterijumi odabira” - podrazumeva kriterijume koje Upravljačko telo mora da definiše, kako bi se osigurali prioriteta finansiranja najboljih projekata koji se odnose na potrebe identifikovane u SWOT analizi i ciljeve definisane u PRR 2023;
- 2.16. „Korisnik” - podrazumeva fizičko ili pravno lice, koji je izabran za korisnika nakon procene aplikacije, potpisivanja ugovora i finansiranja projekta od strane MPŠRR-a;
- 2.17. „Stopa javne podrške” - podrazumeva doprinos iz javnog budžeta za realizaciju projekta;
- 2.18. „Ugovor” - podrazumeva ugovor potpisan između korisnika i ARP-a za sprovođenje dobijenog projekta;
- 2.19. „Prihvatljivi troškovi” - podrazumeva troškove koji se podržavaju finansijskim sredstvima;
- 2.20. „Period sprovođenja projekta” - podrazumeva period za sprovođenje roka projekta određenog u administrativno uputstvo i potpisanom ugovoru između korisnika i ARP-a;
- 2.21. „Zahtev za isplatu” - podrazumeva podnošenje zahteva za isplatu prihvatljivih troškova, dokazano važećim fakturama za troškove realizacije projekta;

- 2.22. „Ex-post kontrola“** - podrazumeva kontrolu investicija na terenu nakon realizacije projekta sufinansiranog iz Programa ruralnog razvoja, ukoliko je projekat u skladu sa uslovima ugovora zaključenog između ARP-a i korisnika;
- 2.23. „NIF“** - podrazumeva identifikacioni broj farme.

3. Opšti cilj

- 3.1. Mera 5 Sprovođenje strategija lokalnog razvoja – LEADER pristup ima za osnovni cilj podršku podizanju kapaciteta odabranih LAG-ova, članova LAG-a i ruralnih stanovnika, sa ciljem povećanja njihovih veština u oblasti demokratije i lokalnog razvoja.

4. Specifični ciljevi

- 4.1. Pобољшanje društvenog kapitala i lokalne uprave stvaranjem privatno-javnog partnerstva (LGA – ovi Lokalne akcione grupe), koje kreiraju i sprovode lokalne razvojne strategije;
- 4.2. Animiranje teritorije i podizanje kapaciteta lokalnog stanovništva i Lokalnih akcionih grupa;
- 4.3. Doprinos ruralnoj ekonomiji, ruralnom turizmu, jačanju kulturnog i društvenog života zajednice, unapređenju javnih površina u ruralnim područjima, poboljšanju ekoloških standarda u oblastima LAG-ova kao glavne teme za lokalne razvojne strategije;
- 4.4. Umrežavanje sa drugim LAG-ovima, razmena najboljih praksi, razmena IPARD programa i učenje novih pristupa ruralnom razvoju na nacionalnom nivou, kako sa zemljama kandidatima tako i sa državama članicama;
- 4.5. Funkcionalizacija odabranih LAG-ova prema LEADER pristupu;
- 4.6. Izgradnja kapaciteta odabranih LAG-ova i MRR-a.

5. Struktura LAG-a

LAG-ovi obično se sastoje od: njihovog članstva, organa za donošenje odluka i stručno osoblje. Step en i priroda ovoga varira od LAG-a do LAG-a i često je regulisan skalom budžeta LAG-a.

6. Korisnici

- 6.1. Će biti Lokalne akcione grupe odabrane i ugovorene od strane Agencije za razvoj poljoprivrede.

7. Procedura za odabir Lokalnih akcionih grupa

- 7.1. Poziv za odabir LAG-ova treba da bude otvoren za sva ruralna područja i da obezbedi konkurenciju između lokalnih akcionih grupa da predstavljaju strategije lokalnog razvoja.

8. Procedura odabira sastoji se od dve faze:

- 8.1. Kontrola prihvatljivosti LAG-ova od strane Agencije za razvoj poljoprivrede, (LAG-ovi, osnivani koji apliciraju za sredstva za podršku za pripremu njihovog SLR-a, sa potrebnim dokumentima);
- 8.2. Procena SLR-a LAG-ova prihvatljivih prema kriterijumima odabira od strane Komisije za ocenjivanje. Komisija za ocenjivanje sastoji se od predstavnika Upravljačkog tela i zainteresovanih strana i nevladinih organizacija-NVO-a koje se bave ruralnim razvojem.

Članovi Komisije za ocenjivanje će se imenovati od ministra ili nekog višeg službenika nakon predloga od Upravljačkog tela.

9. Lokalne akcione grupe moraju ispuniti sledeće uslove

- 9.1. Treba da predlože integrisanu strategiju lokalnog razvoja zasnovanu na karakteristikama LEADER-a, kao što je određeno u stavu 2 podstavu 2.2 ovog člana;
- 9.2. Treba pokazati sposobnost da određuje i sprovodi Strategiju lokalnog razvoja (SLR) za područje područje;
- 9.3. Lokalna akciona grupa treba da ima pravni oblik (npr. udruženje);
- 9.4. Sposobnost upravljanja javnim sredstvima: Upravno telo treba da obezbedi da LAG-ovi odaberu administrativnog, finansijskog menadžera koji će biti u stanju da upravlja javnim sredstvima i obezbedi zadovoljavajuće funkcionisanje partnerstva.

10. Pravni oblik i registracija

10.1. LAG mora biti zvanično registrovan kao pravno lice (tj. udruženje, fondacija, NVO), na osnovu relevantnih pravnih akata, u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom, ona (LAG) može da se registruje kao organizacija čiji statut garantuje zadovoljavajuće funkcionisanje partnerstva i sposobnost da bi upravljao/administriraju javnim sredstvima.

11. Sprovođenje LEADER pristupa

11.1. LEADER pristup na nivou programa treba da sadrži najmanje sledeće elemente:

- 11.1.1. Izrada i sprovođenje strategije zasnovane na interakciji između aktera i projekata različitih sektora lokalne privrede;
- 11.1.2. Strategija lokalnog razvoja zasnovana na dobro definisanoj/određenoj oblasti;
- 11.1.3. Javno-privatno partnerstvo u lokalnim akcionim grupama;
- 11.1.4. Pristup odozdo prema gore donošenju odluka za lokalne akcione grupe u vezi sa sprovođenjem strategije lokalnog razvoja;
- 11.1.5. Umrežavanje lokalnih partnerstava;
- 11.1.6. Implementacija inovativnih pristupa.

11.2. Lokalne akcione grupe (LAG) sprovode Lokalne razvojne strategije (LRS), koje mogu uključivati jednu ili više od sledećih šest prioritarnih tema:

- 11.2.1. Ruralna ekonomija: Razvoj kratkih lanaca snabdevanja i proizvoda sa dodatnom vrednošću, uključujući kvalitetne proizvode, rukotvorine i druge aktivnosti za diversifikaciju ruralne privrede;
- 11.2.2. Ruralni turizam: Razvoj proizvoda ruralnog turizma zasnovanih na korišćenju lokalnih, prirodnih i kulturnih resursa;
- 11.2.3. Zajednica: Podsticanje kulturnog i društvenog života zajednice i podrška lokalnim kolektivnim organizacijama, udruženjima i nevladinim organizacijama;
- 11.2.4. Javni prostori: Poboljšanje javnog prostora u selima;
- 11.2.5. Životna sredina: Poboljšanje standarda životne sredine u oblastima LAG-ova i promocija upotrebe obnovljive energije od strane lokalne zajednice;

11.2.6. Umrežavanje: Umrežavanje LAG-ova, razmena najboljih praksi, širenje IPARD programa i učenje novih pristupa za ruralni razvoj.

11.3. Sprovođenje Lokalne razvojne strategije uključuje: Aktivnosti animacije i izgradnje kapaciteta, male projekte i tekuće troškove za LAG. Aktivnosti treba da se povezuju sa gore odobrenim prioritetnim temama.

12. Minimalni sadržaj Strategije lokalnog razvoja (SLR)

12.1. Definicija područja/teritorije LAG-a mora biti koherentna/kompaktna i obezbediti dovoljnu masu/količinu ljudskih, finansijskih i ekonomskih resursa za podršku sprovođenju strategije lokalnog razvoja;

12.2. Analiza razvojnih potreba i potencijala područja, uključujući analizu snaga, slabosti, prilika i pretnji (SWOT), LAG-ovi treba da uzmu u obzir ne samo statistiku, već i stavove aktera/lokalnih strana;

12.3. Opis strategije i njenih ciljeva LAG-ovi određuju viziju i ciljeve u skladu sa prioritetnim temama PRR 2022-2028;

12.4. Opis procesa uključivanja zajednice u pripremu strategije, strukture partnerstva i unutrašnja pravila donošenja odluka;

12.5. Akcioni plan/aktivnosti SLR-a. Sve predložene akcije/aktivnosti moraju biti vezane za odabrane prioritetne teme. Plan akcije/aktivnosti će kasnije biti pretočen u detaljne godišnje planove;

12.6. Finansijski plan sa indikativnim/orijentisanim budžetom za vreme trajanja SLR-a podeljen na: operativne troškove ili funkcionisanje LAG-a, animaciju/izgradnju kapaciteta i za male projekte.

13. Zahtevi za LAG-ove oblasti koje treba da budu pokriveno/uključene njihovim SLR-ovima

13.1. Oblast LAG-a mora biti koherentna i obezbediti dovoljnu kritičnu masu u smislu ljudskih, finansijskih i ekonomskih resursa da bi podržali strategiju održivog razvoja;

13.2. Stanovništvo svake oblasti kao pravilo treba biti ne manje od 10.000 stanovnika i ne više od 150.000 stanovnika, obuhvatajući naselja sa manjim od 25.000 stanovnika;

13.3. Ista lokacija ne sme da pripada više od jednog LAG-a, što znači jedno partnerstvo, jedna strategija i jedna teritorija;

14. Javno-privatno partnerstvo u lokalnim akcionim grupama

14.1. Na nivou odlučivanja, ekonomski i socijalni partneri, kao i drugi predstavnici civilnog društva, kao što su poljoprivrednici, žene na selu, mladi i njihova udruženja, trebalo bi da čine više od 50% partnerstva. Pored toga, najmanje 20 odsto biće predstavnici lokalnih vlasti. Međutim, javne vlasti, kako su utvrđene u skladu sa nacionalnim pravilima, predstavljaju manje od 50% glasačkih prava;

14.2. 10% učešća žena i/ili mladih kako bi se osigurala starosna raznolikost i rodna ravnopravnost;

14.3. Članovi organa za donošenje odluka LAG-a moraju biti stanovnici ili delovati na području pokriveno Strategijom lokalnog razvoja;

14.4. LAG mora predložiti integrisanu strategiju lokalnog razvoja koja uključuje najmanje minimalne elemente i prioritetne teme kako je navedeno u Programu ruralnog razvoja.

15. Sposobnost da upravlja javnim sredstvima

- 15.1. LAG treba da u svojoj strategiji da naznači kako će se organizovati unutar i da ima dovoljno kapaciteta da upravlja javnim sredstvima kao i za ulogu strukture.
- 15.2. Struktura jednog GLV-a treba da se sastoji od:
  - 15.2.1. Članstvo;
  - 15.2.2. Strukture upravljanja;
  - 15.2.3. Opšti ansamblej;
  - 15.2.4. Bord/izvršni;
  - 15.2.5. Pod - odbori;
  - 15.2.6. Upravnik LAG-a, kao i
  - 15.2.7. Ostalo osoblje.

16. Prihvatljiva aktivnost

- 16.1. Priprema Lokalnih razvojnih strategija LAG-ova.

17. Lista prihvatljivih troškova

- 17.1. Radionice i informativni događaji za podsticanje aktivnog učešća ruralnog stanovništva u procesu lokalnog razvoja;
- 17.2. Usluge stručnjaka
- 17.3. Prevođenje dokumenata i tumačenje;
- 17.4. Zakup-kirija objekata i opreme;
- 17.5. Zakup sale za događaje;
- 17.6. Snabdevanje hranom za učesnike;
- 17.7. Takse, troškovi registracije;
- 17.8. Kupovina materijala;
- 17.9. Troškovi putovanja;
- 17.10. Priprema/obrada i distribucija informativnih materijala potrebne za pripremu i publicitet lokalnih razvojnih strategija;
- 17.11. Publicitet, publikacije, brošure, leci;

18. Krajni korisnik

- 18.1. Lokalne akcione grupe odabrane i ugovorene od strane Agencije za razvoj poljoprivrede, isključujući LAG-ove korisnici od PRR-a 2022;
- 18.2. Aplikant ne može imati koristi od projekta ako je u suprotnosti sa Zakonom br. 06/L-011 o sprečavanju sukoba interesa u vršenju javnih funkcija i Zakonom 03/L-149 za državnu službu Republike Kosovo;
- 18.3. Svi korisnici projekata ruralnog razvoja obavezuju se da održavaju svoje investicije prema odobrenom projektu tokom 5 godina nakon datuma izvršenja plaćanja, toliko koliko traje period praćenja;
- 18.4. Ukoliko ne održava investicije, korisnik se obavezuje da vrati finansirani iznos javne podrške;
- 18.5. Svi korisnici projekata ruralnog razvoja nakon završetka investicija moraju imati funkcionalni projekat prema poslovnom planu, PRR-a i kriterijumima ovog Administrativnog uputstva;

18.6. Zahtev za isplatu se odbija za projekte koji nisu završili nijednu aktivnost za koju je ocenjen tokom procesa procene.

19. Intenzitet pomoći i nivo doprinosa

19.1. Intenzitet podrške, izražen kao deo javne podrške u prihvatljivim troškovima, je 100% za pripremu SLR-a LAG-ova.

19.2. LAG-ovi treba da podnesu zahtev za avans od 80% i zahtev za plaćanje od 20% nakon isporuke SLR-a.

20. Budžet za pripremu SLR-a - za LAG

Mera 5	Sprovođenje Strategija Lokalnog Razvoja - Pristup LEADER	Budžet	%
	Broj LAG -ova koje apliciraju*	12	
	Budžet za jedan LAG	10,000.00	3,33
	Ukupni budžet	300,000.00	

Broj LAG -ova koje apliciraju *

Broj LAG-ova koji apliciraju za pripremu SLR-a predviđanje 12, ako apliciraju više onda se budžet deli za broj LAG-ova koji su aplicirali.

21. Administracija prihvatljivih troškova

21.1. LAG-ovi potencijalni koji prođu administrativnu kontrolu, nakon potpisivanja ugovora sa ARP, svih 80% prihvatljivih troškova dobijaju kao avans.

21.2. Nakon završetka projekta, LAG korisnik mora da donese neophodne dokaze za sve troškove nastale tokom realizacije projekta, kao: računi, obrazac radnih dana rukovodioca i stručnjaka, biografija - CV-i menadžera, biografija stručnjaka kao kao i postupak odabira stručnjaka, kako za sredstva dobijena unapred, tako i za 20% sredstava koja se uplaćuju nakon završetku projekta. U slučaju neispunjenja ovog uslova, korisnik LAG korisnik obavezuje se da vrati primljena sredstva.

21.3. Javna pomoć od MPŠRR-a se daje u dve rate: 80% kao avans i 20% nakon završetka projekta.

21.4. Istovremeno, potencijalni LAG-ovi korisnici finansijskih sredstava za pripremu SLR-a moraju Upravnom organu „Strategije lokalnog razvoja“ dostaviti najmanje 3 (tri) fizičke i elektronske kopije na CD-u.

22. Geografski opseg mere

22.1. Pristup LEADER treba da se sprovede u ruralnim područjima kako se određuje u strategiji /programu.

23. Rok sprovođenja

- 23.1. Rok sprovođenja projekata ove mere je 6 meseci od trenutka potpisivanja ugovora sa Agencijom za razvoj poljoprivrede-ARP.
- 23.2. Korisnik/LAG-ovi imaju još 15 dodatnih dana za pripremu dokumentacije i podnošenje zahteva za isplatu.
- 23.3 ARP može produžiti period sprovođenja za najviše 30 dana, ako ima održivi razlog za to.

24. Procedura apliciranja

Poziv za apliciranje:

Poziv za apliciranje vrši Agencija za razvoj poljoprivrede, a obaveštenje će biti objavljen na sajtu MPŠRR-a: <http://www.mbpzhr-ks.net/> i na sajtu Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja. Agencija za razvoj poljoprivrede <http://azhb.rks.gov.net>.

25. Podnošenje aplikacije i zadnji rok

- 25.1. Apliciranje se vrši preko online web-modula na web stranici ARP-a www.azhb-ks.net, na kom se nalazi link „online aplikacija“ koja šalje u modulu za apliciranje onlajn;
- 25.2. U web-modulu registruje se projekat i učitava (upload) potrebna dokumentacija za apliciranje;
- 25.3. Apliciranje online mora imati svu traženu dokumentaciju učitavanu do roka za apliciranje u formatu PDF;
- 25.4. U online aplikaciji treba da obuhvati prihvatljive aktivnosti i troškove vezane za projekat za koji se aplicira;
- 25.5. Aplikant može da aplicira samo jednom u unutar programa za ruralni razvoj 2023;
- 25.6. Aplikantu se ne može dati novi projekat, ako prethodni projekat nije završen u skladu sa ugovorom zaključenim sa ARP-om;
- 25.7. Aplikant obezbeđuje da su sve informacije i dokumenti jasni i tačni;
- 25.8. Aplikant prihvata onlajn obaveštenje putem e-pošte za podnošenje aplikacije u kojoj se uključuje datum.

Napomena: Nakon zatvaranja procesa onlajn aplikacije, potencijalni poljoprivrednik/LAG je dužan da čuva originalnu aplikaciju (dosije-fajl) u periodu od 3 godine kako bi bio dostupan kada to zatraže službenici ARP-a.

26. Kontrola, procena i odobravanje aplikacija u ARP

26.1. Procedure predaje i razmatranje aplikacija su:

- 26.1.1. Kontrola i procena aplikacija treba početi nakon isteka roka za apliciranje;
- 26.1.2. Kompletirane aplikacije podležu daljoj proceni prihvatljivih troškova i proceni ekonomske i finansijske održivosti.

- 26.2. Nakon procene projekata, objavljuje se javna preliminarna lista procene SLR-a na zvaničnom sajtu MPŠRR-a ARP-a;
- 26.3. Objava za objavljivanje preliminarne liste potencijalnih korisnika procene liste prijave projekata ruralnog razvoja objavljuje se na zvaničnom web-stranici MPŠRR-a i ARP-a;
- 26.4. ARP, putem elektronske pošte i SMS poruka, mora da obavesti sve aplikante o objavljivanju liste preliminarne procene projekata ruralnog razvoja istog dana;
- 26.5. Aplikanti koji se smatraju potencijalnim korisnicima imaju pravo da se pojave u ARP u roku od osam (8) kalendarskih dana od dana prijema obaveštenja radi dobijanja informativnog pisma i ocene njihovog projekta;

- 26.6. Žalbeni rok počinje narednog dana, nakon objavljivanja preliminarne liste potencijalnih korisnika projekata ruralnog razvoja.
- 26.7. Prihvatljivost troškova se kontroliše i odobrava, upoređujući ih sa referentnim cenama/cenovnicima odobrenim od MPŠRR.
- 26.8. Svi aplikanti moraju biti obavešteni za odabir ili odbijanje njihovog projekta.
- 26.9. Nakon odobravanja projekata, sastavljanja konačne Liste korisnika projekata ruralnog razvoja i obaveštenja korisnika aplikanata, radi se potpisivanje ugovora između korisnika i ARP-a.
- 26.10. Aplikant poziva se da potpiše ugovor za sufinansiranje projekta u roku od pet (5) dana posle prijema informativnog pisma za odobravanje projekata.
- 26.11. Nakon potpisivanja ugovora, korisnik je obavezan da počne sa sprovođenjem projekta prema ugovoru.
- 26.12. Upravni postupak se završava u roku od 45 dana, nakon završetka procesa apliciranja do informativnog pisma/objavljivanja preliminarne rezultata o podršci, u skladu sa članom 98. Zakona br. 05/L -031 za opšti upravni postupak.
- 26.13 U slučajevima složenosti administrativnog pitanja, rok se može odložiti na osnovu člana 99. Zakona br. 05/L-031 za opšti upravni postupak.

27. Kriterijumi prihvatljivosti za pripremu SLR-ova

- 27.1. Teritorije iz ruralnih područja sa dovoljnom koherentnošću/kompaktnošću i sa određenom veličinom stanovništva od 10.000 - 150.000 stanovnika, uključujući naselja sa populacijom manjim od 25.000 stanovnika. Odstupanje od ovog pravila je moguće uz odgovarajuće obrazloženje koje će morati da bude objašnjeno u programu;
- 27.2. Jedna opština/naselje pripada samo jednom LAG-u. Nijedno preklapanje se ne dozvoljava – što znači „jedno partnerstvo, jedna strategija, jedna teritorija“;
- 27.3. LAG-ovi mora biti zvanično registrovan kao pravno lice (tj. udruženje, fondacija, NVO), na osnovu relevantnih pravnih akata u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom, ona (LAG) može biti registrovana kao organizacija čiji statut garantuje zadovoljavajuće funkcionisanje partnerstva i sposobnost upravljanja/administriranja javnim sredstvima.

28. Predaja aplikacija

- 28.1. Online apliciranje treba da ima svu traženu dokumentaciju koja je učitana unutar roka za apliciranje;
- 28.2. U online aplikaciji treba da sadrži projekat sa svim potrebnim dokumentima za apliciranje;
- 28.3. Aplikant može aplicirati samo jednom unutar Programa ruralnog razvoja 2023;
- 28.4. Aplikantu ne može se dati novi projekat, ako prethodni projekat nije završen u skladu sa potpisanim ugovorom sa ARP;
- 28.5. Aplikant obezbeđuje da su sve informacije i dokumenti dostavljeni da budu jasni i tačni;
- 28.6. Aplikant prima onlajn obaveštenje putem elektronske pošte za podnošenje aplikacije;
- 28.7. U slučaju pojavljivanja tehničkih problema prilikom prihvatanja aplikacije, tokom administrativne kontrole zahteva se pojašnjenje od IT divizije.

29. Procedura odabira

- 29.1. Odabir potencijalnih korisnika vrši se prema kriterijumima administrativne kontrole svih odabranih LAG-ova i MRR-a koji ispunjavaju uslove prihvatljivosti i administrativne kontrole (potrebna dokumentacija i predlog projekta prema obrascu objavljenom u smernici) biti potencijalni korisnici.

- 29.2. Agencija za razvoj poljoprivrede objavljuje pozive i bira Lokalne akcijske grupe na osnovu administrativnih provera prihvatljivosti.
- 29.3. Ugovor se potpisuje između Agencije za razvoj poljoprivrede i potencijalnih LAG-ova;
- 29.4. Dok je procenu SLR-a radi Komisija za ocenjivanje uspostavljen od Upravljačkog organa.

30. Kriterijumi odabira SLR-a

- 30.1. Kvalitet partnerstva je pravilo predstavljanja za upravljanje i donošenje odluka, izbegavanje sukoba interesa, uključujući učešće mladih ljudi i žena;
- 30.2. Koherentnost teritorije LAG-ova i dovoljan iznos u pogledu ljudskih, finansijskih i ekonomskih resursa;
- 30.3. Kvalitet logike intervencije Strategije (uključujući SWOT analizu, itd.);
- 30.4. Usklađenost predloženih akcija sa SWOT analizom i prioritetnim temama PPRR-a;
- 30.5. Uključivanje zainteresovanih strana u pripremi Strategije lokalnog razvoja;
- 30.6. Sposobnost LAG-a da upravlja sprovođenjem SLR-a;
- 30.7. Projekti podržani iz drugih izvora (ne iz programa PRR) treba smatrati kao dodatna vrijednost, međutim dvostruko finansiranje treba izbegavati.

31. Odbijanje projekata

- 31.1. Aplikant se odbija ako:
  - 31.1.1. Dokumentaciju ima nekompletno;
  - 31.1.2. Ne uspeva da ispunjava kriterijume prihvatljivosti;
  - 31.1.3. Troškovi se ne mogu potvrditi kao prihvatljivi;
  - 31.1.4. Projekat nije održiv ekonomski prema ARP-u;
  - 31.1.5. U slučaju prevare u bilo kojoj fazi postupka;
  - 31.1.6. Ako projekat finansiran javnom podrškom nije funkcionalan prema projektu/biznis planu i ugovoru;
  - 31.1.7. U slučaju nepoštovanja uslova ugovora o finansiranju projekta;
  - 31.1.8. Aplikant koji aplicira za javnu investiciju takođe će biti odbijen ako ne uspeva da završi proces nabavke prema primenljivim pravilima nabavke;
  - 31.1.9. Aplikant se obaveštava za projekat koji je odbijen putem odluke za odbijanje izdat od strane Agencije za razvoj poljoprivrede;
  - 31.1.10. Odluka za odbijanje detaljno sadrži razloge za odbijanje.

32. Administrativne procedure

- 32.1. Potencijalni LAG-ovi apliciraju u PRR 2023 u Agenciji za razvoj poljoprivrede sa predlogom projekta ili biznis planom za pokrivanje troškova za pripremu SLR-a;
- 32.2. Odabrani potencijalni LAG-ovi potpisuju ugovor sa ARP (ugovor određuje prava i obaveze LAG-a) u skladu sa uspostavljenim pravilima;
- 32.3. ARP kontroliše LAG-ove u vezi sa obavezama koje proizilaze iz ugovora (administrativna kontrola i kontrola na licu mesta);
- 32.4. ARP izvršava isplate za LAG-ove na osnovu verifikovanih i odobrenih zahteva za plaćanje.

Lista dodataka

Dodatak 1. Spisak podnetih dokumenata

Dodatak 2. Obrazac za apliciranje

Dodatak 3. Predlog projekta za izabrane LAG-ove i MRR LAG-ova

Prilog 4. Zahtev za isplatu

Dodatak 5. Izveštaj odobrenja

Prilog 6. Spisak prihvatljivih troškova

Dodatak 7. Izjava pod zakletvom/ zakletva da su podaci tačni

Prilog 8. Kontakti i informativna mesta za apliciranje

Dodatak 9. Promocija

Prilog 1 Lista podnetih dokumenata

Za potencijalne LAG-ove

Priložena dokumenta / molimo označite // (i poređajte ih prema listi datoj na kraju ove aplikacije).	Obavezno
Obrazac za apliciranje (Obrazac apliciranja se kreira sam iz sistema pošto je aplikacija onlajn).	☐
Aplikant/potencijalni LAG treba da dostavi predlog projekat) Vidi Dodatak br.3	☐
Dokaz da organ upravljanja odabranog LAG-a zastupa interese različitih javnih i privatnih grupa. (Spisak članova organa upravljanja).	☐
Preko 50% članova moraju biti članovi koji predstavljaju ekonomske partnere, društveno, civilno društvo, razna udruženja koja pokrivaju tu teritoriju. (Spisak članova i odakle dolaze ustanova, organizacija, privatna preduzeća itd.).	☐
Ne manje od 20% da budu članovi koji dolaze iz javnih institucija (spisak članova).	☐
Poštovanje starosne raznolikosti i rodne ravnopravnosti, najmanje 10% članova da budu žene i mladi. (Spisak članova i njihov uzrast, pol (datum rođenja).	☐
Sertifikat registracije odabranog LAG-a u Registar NVO-a, u Ministarstvu javne administracije.	☐
Kopija lične karte predstavnika ovlašćenog od odabranog LAG-a.	☐

Sertifikat fiskalnog broja odabranog LAG-a.	☐
Dokaz izvršavanja obaveza članstva prema MRR-a.	☐
Izjava pod zakletvom/zakletva da su prikazani podaci tačni.	☐

Dodatak 2 Obrazac za apliciranje

(Obrazac apliciranja kreira se sam iz sistema pošto je aplikacija onlajn)

Dodatak 3 Nacrt predloga za potencijalne LAG-ove

A. Model za predlog projekta za potencijalni LAG

NAPOMENA: Ovaj dokument se mora poštovati u celosti. Ovaj dokument nije za popunjavanje, ali je model kako napisati projekat – predloga.

1. Opšte informacije

Lokalna akciona grupa odabrana, adresa, registracija i kontakt podaci operativne kancelarije. Kratak opis: Uloga Lokalne akcione grupe.

Upravni odbor i rukovodeće trupe imenjem od odgovornog lica. Organ upravljanja potencijalnog LAG-a treba da bude sastavljen tako da predstavlja interese različitih javnih i privatnih grupa stanovništva u ruralnim područjima.

Broj članova više od 50% moraju biti partneri koji predstavljaju civilno društvo, ekonomske partnere, razna udruženja koja djeluju na toj teritoriji.

Minimum mora biti 20% članova iz javnih institucija (manje od 50%).

Da se poštuje raznolikost i rodna ravnopravnost, najmanje 10% da budu žene, a 10% da budu mladi da bi se pojavi na listi sa datumima rođenja.

Kapacitet eksperata angažovanih na konkretnim pitanjima poznatim za pristup LEADER, poljoprivreda, ekonomija, finansije, analiza tržišta, socio-ekonomska analiza teritorije, priprema projekata, računovostva itd. Prema potrebi odabranog GLV-a i odobrenim od strane Odbora odabranog GLV-a (procedure odabira da budu transparentne), da predstavljaju najmanje 3 CV-a eksperata.

Dosadašnje aktivnosti ostvarene i planovi.

Planirane aktivnosti koje će realizuju tokom perioda sprovođenja projekta.

Opis projekta – molimo koristite tabelu ispod:

Tabela 1 – Brojanje aktivnosti predloženi za:

Aktivnosti	Količina/broj	Troškovi/ ukupno ppreračunati
Organizacija sastanaka sa zainteresovanim stranama;	xxxxxx	.... evra
Organizacija seminara na lokalnom nivou;	xxxxxx	.... evra
Posete na terenu;	xxxxxx	.... evra
Ekspert 1;	Radni/dan	.... evra
Ekspert 2;	Radni/dan	.... evra
Prevoz (karte/gorivo) na osnovu Putnog registra automobilom); -troškovi za (kancelariskog materijala);	Detalje treba registrovati u posebne knjige	.... evra
Razne publikacije (brošure, leci);		.... evra
Ostale aktivnosti.		.... evra

Opis predloženih aktivnosti, primer:

U slučaju angažovanja eksperata:

- Optimalan broj po radnom danu za sve stručnjake je 30 dana (ne može se prekoračiti).
- Maksimalni iznos dnevne uplate po stručnjaku je 100 evra/dan. (uplata po danu ne može biti veća od 100 evra/dan).
- U slučaju ugovaranja eksperta, CV-i/ biografija stručnjaka i potvrda za iskustvo treba dostaviti u trenutku zahteva za isplatu kod Agencije za ruralni razvoj (procedure odabira treba da budu transparentne, da prezentuju najmanje 3 biografije eksperata).

U slučaju predloga za aktivnost:

Organizacija sastanaka sa zainteresovanim stranama: približan broj učesnika, treba da se uradi opis prostora (sala) za sastanak (npr. minimalna površina m²), logistika koju treba obezbediti (mikrofoni i zvuk, video-projektor i laptopovi, flip-chart itd.), dnevni red, za materijale štampane na papiru itd. Oni moraju biti uvršteni kao predračun u ovom predlogu projekta, dok svi učesnici sastanka moraju biti dokumentovani spiskom učesnika, kao i dnevnim redom sastanka, koji će biti dostavljen u trenutku zahteva za isplatu preostalog iznosa.

U slučaju predloga za aktivnost:

Organizacija seminara na lokalnom nivou: Mora se opisati približan broj učesnika, opis prostora (sale) za sastanak (npr. minimalna površina m²), logistika koja se mora obezbediti (mikrofoni i zvuk, video-projektor i laptop računari, flip-chart, itd.), dnevni red, za materijale štampane na papiru, itd. One moraju biti predstavljene kao procena u ovom predlogu projekta, dok svi učesnici sastanka moraju biti dokumentovani spiskom učesnika, kao i dnevnim redom, koji će se morati dostaviti u trenutku podnošenja zahteva za isplatu preostalog iznosa (20%).

U slučaju predloga aktivnosti: Terenska poseta, da se uradi procena koliko će terenskih poseta biti realizovane. Sve terenske posete treba da budu dokumentovane kratkim izveštajem o terenskoj poseti (svrha posete, skim ste se sastali i rezultati sastanka). Sve ovo se mora dostaviti u trenutku zahteva za plaćanje preostalog iznosa (20%).

Spisak učesnika, prevoz (karte/gorivo), na osnovu registra putovanja automobilom (plaća se 25 centi po km), nepredviđeni troškovi, za sve ovo treba napraviti predračun mogućih troškova.

Dok, na kraju aktivnosti/projekta, ovi troškovi moraju biti dokumentovani fakturama i radnim danima menadžera. Sve ovo se mora dostaviti u trenutku zahteva za plaćanje preostalog iznosa (20%).

- Da se priprema indikativni raspored za realizaciju priprema SLR-a.

N.pr, ako je period sprovođenja 6 meseci, indikativni raspored aktivnosti treba da sadrži aktivnosti kao što su radionice (broj radionica, broj sastanaka sa različitim stranama i indikativni raspored za pripremu prvog nacrtu SLR-a/njegove rasprave kao i finalizacija). Odabir stručnjaka za pripremu SLR-a, sve potrebne procedure za odabir (npr. konkurs).

Aktivnosti	Mesec 1	Mesec 2	Mesec 3	Mesec 4	Mesec 5	Mesec 6
Izbor eksperta za pripremu SLR						
Organizacija radionica						
Organizacija sastanaka sa posebnim radnim grupama/fokus grupe						
Priprema prvog nacrtu SLR						
Informativna kampanja za SLR						
Itd.						

Lista očekivanih rezultata i očekivanih indikatora.

Sve aktivnosti treba da budu dokumentovane fotografijama i spisak učesnika

Dodatak 4 Zahtev za plaćanje

Republika e Kosovës
 Republika Kosova-Republic of Kosovo
 Qeveria - Vlada - Government
 Ministria e Bujqësisë, Pylltarisë dhe Zhvillimit Rural
 Ministarstvo Poljoprivrede, Šumarstva i Ruralnog Razvoja/Ministry of Agriculture, Forestry And
 Rural Development
 Agjencia për Zhvillimin e Bujqësisë
 Agencije za Ruralni Razvoj/The Agriculture Development Agency

ZAHTEV ZA PLAĆANJE 2023	
MERA 5- LAG,	
1. Naziv LAG-a 2. Adresa sedišta LAG-a	.... (Naziv LAG-a) .... (Opština)
II. Naslov projekta	....
III. Jedinstveni registarski broj (JRB) projekta	....
<i>Samo za službenu upotrebu (ovaj deo popunjava regionalni zvaničnik):</i>	
Jedinstveni	registarski broj (JRB) zahteva za

plaćanje:.....	
Samo za službenu upotrebu (ovaj deo popunjava regionalni zvaničnik):	
IV. Datum:	_____ (dd/mm/vvvv)
V. Vreme:	_____ (sat i minuti, popuniti samo ako je zahtev za plaćanje je puna)
VI. Zahtev za plaćanje je kompletirana	☐ DA ☐ NE

_____
(Potpis korisnika)

_____
(Potpis regionalnog službenika)

Broj (NIF) iz registra farme		<input type="text"/>
Broj eegistra LAG-a		<input type="text"/>
Za sve korisnike:		
Banka	Naziv banke :	
	Broj bankovnog računa:	<input type="text"/>
	Kod-šifra BIC:	
Adresa:		
Fizičko lice ili Ovlašćeno lice		
Ime	_____ _____ —	
Prezime	_____ —	

Mesto nalaza- lokacija Projekta	Regija:
	Opština:
	Mesto boravka/ ulica br:
	Zip kod-šifra:

(Ime, prezime i potpis korisnika)

(Ime, prezime i potpis zvaničnika)

_____

_____

Priložena dokumenta /molimo označite sa ☐ /☐/ i poređajte ih ovim redosledom na kraju zahteva za plaćanje	
<u>1. Opšti dokumenti</u>	
	☐
1. Kopija važećeg izvoda sa bankovnog računa na ime LAG-a.	☐
2. Originalni računi koji dokazuju ostvarene troškove u vrednosti većoj od 500€) / fiskalni kupon (u slučajevima kada je uplata izvršena u gotovini ispod 500€) koji se prilaže uz račun i pokazuje da je korisnik izvršio nalog za plaćanje (u slučajevima kada je uplata izvršena u banci za vrednosti preko 500€.	☐
3. Proces izbora eksperata - stručnjaka, CV-i odabranih eksperata.	
4. Plaćanje stručnjaku od strane odgovornih organa LAG-a (odbor ili predsednika LAG-a) a) Za svaki mesec i radni dan potpisan od strane predsednika LAG-a i menadžera LAG-a (dodatak 9) obrazac za popunjavanje radnih dana za stručnjake.	
5. Opis (specifikacija) sprovedenih aktivnosti/investicija Izveštaj koji je pripremio rukovodilac LAG-a za sprovedene aktivnosti kao i raspored sprovođenja aktivnosti.	
6. Pregled-zvod sa bankovnog računa koji obuhvata period plaćanja koji pokazuje da je korisnik izvršio uplate (u slučajevima kada su uplate izvršene bankovnim transferom).	

XI. Izjave

Sa potpisom ovog zahteva za plaćaje

Ja izjavljujem da:

- 1) Svi podaci i dokumenti koje sam ja dostavio ovim zahtevom za isplatu su istinite.
- 2) Investicije obuhvaćene u zahtevu za isplatu su stvarno izvršene.
- 3) Troškovi za koje zahtevam da budu plaćeni su prikazani u tabeli troškova ovog zahteva.
- 4) LAG nije dobio drugu javnu finansijsku podršku za iste investicije.
- 5) LAG nema neizmirenih dugova u javnim institucijama.
- 6) LAG je saglasan da Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ruralnog razvoja objavi ovu informaciju za moj projekat - naziv korisnika, lokaciju investicija, iznos podrške i ukupan iznos troškova.
- 7) 7) Svi računi su plaćeni i cene nisu naduvane.
- 8) 8) Svestan sam da je davanje lažnih informacija kažnjivo po zakonima zemlje.

XII. Datum / Potpis

Dan – mesec – godina

...../...../.....

.....

...../.....

.....

(ime, prezime i potpis)

(pečat za pravna lica)

Napomena: Korisnik popunjava samo prazna polja bele boje.

№	Vrsta troškova	Količina		Cena po jedinici bez PDV /Euro/	Cena po jedinici sa PDV /Euro/	Ukupan iznos bez PDV /Euro/	Ukupan iznos sa PDV /Euro/	Broj fakture	Datum fakture	Ovlašćena podrška /Euro/
		Merna jedinica	Količina							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										
12										
13										
14										
15										
Ukupni iznos:										

Napomena: Osenčene prostore u gornjoj tabeli treba se popuniti samo od strane službenika Agencije za razvoj poljoprivrede.

Dodatak 5 Izveštaj odobrenja

U slučaju osporavanja rezultata, imate 30 dana od dana prijema pisma o odobrenju projekta da uložite žalbu. Komisija vrši ocenu žalbi i u roku od 30 dana mora da vrati odgovor, samo u određenim slučajevima rok može biti duži.

Dodatak 6. Spisak prihvatljivih troškova

Mera 5 „PRIPREMA SPROVOĐENJE STRATEGIJA LOKALNOG RAZVOJA - PRISTUP LEADER“

- Usluge eksperata sa overenom biografijom-CV (eksperti za ekonomski, ruralni i regionalni razvoj, životnu sredinu, marketing);
- Troškovi studija za oblast (npr. socio-ekonomske, regionalne, marketinške studije, itd.);
- Troškovi pismenog i usmenog prevoda;
- Troškovi putovanja unutar Kosova, uključujući smeštaj i dnevnice;
- Troškovi podsticajnih aktivnosti, animiranje interesovanja stanovništva iz ruralnih sredina (npr. obuke, učešće na seminarima, radionicama i sajmovima, avans za publikacije i njihovu kupovinu, druge interesne aktivnosti itd.);
- Troškovi radionica i informativne događaje za podsticanje aktivnog učešća seoskog stanovništva u procesu lokalnog razvoja;
- Troškovi zakupa objekata i opreme za razne organizacije, kao i hotelske usluge (nuđenje hrane i pića);
- Troškovi pripreme i objavljivanja promotivnih materijala/publikacija (razni leci, promocije i sl.);
- Troškovi transporta;
- Nepredviđeni troškovi;
- Radionice i informativni događaji za podsticanje aktivnog učešća ruralnog stanovništva u procesu lokalnog razvoja;
- Prevod dokumenata i interpretacija-tumačenje;
- Snabdevanje hranom za učesnike;
- Kupovina materijala;
- Aktivnosti podsticanja interesovanja, kao što su obuke, učešće na seminarima, radionicama i sajmovima, plaćanje avansa za publikacije i njihovu kupovinu, druge interesne aktivnosti itd.;
- Publicitet, publikacije, brošure, leci, itd.;
- Priprema/obrada i distribucija informativnog materijala neophodnog za pripremu i publicitet lokalnih razvojnih strategija;
- Troškovi za objavljivanje Strategije lokalnog razvoja;
- Troškovi održavanja žiroračuna LAG-ova, (dokumentovano godišnjim bankovnim izvodom LAG-a)

Dodatak 7 Izjava pod zakletvom / zakletva

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria -Vlada - Government
Ministria e Bujqësisë, Pylltarisë dhe Zhvillimit Rural
Ministarstvo Poljoprivrede, Šumarstva i Ruralnog Razvoja - Ministry of Agriculture, Forestry and Rural Development
Agjencia për Zhvillimin e Bujqësisë
Agencije za Ruralni Razvoj/ The Agriculture Development Agency

IZJAVA POD ZAKLETVOM / ZAKLETVA

Ja _____ sa ličnim brojem _____

Adresa: _____, uz punu pravnu i krivičnu odgovornost, izjavljujem pod zakletvom da svojim potpisom i prilogom dokumenata uz onlajn aplikaciju osiguravam da su svi dokumenti, informacije i podaci koji su predstavljeni u aplikaciji za Program ruralnog razvoja - PRR 2023 su jasni , pouzdan i tačani i da će za svaku nejasnoću, netačnost i falsifikat snositi zakonsku i krivičnu odgovornost.

Datum ____ . ____ .2023

Potpis deklaranta

_____

Dodatak 8 Kontakti i informativna mesta za apliciranje

Kontakti i informativne tačke (mesta) u vezi sa aplikacijom

ARP /MPŠRR

**Adresa: Ul. „Ukshin Hoti“ 10,000 Priština
(Kompleks Ramiz Sadiku) sprat IX od ponedeljka
do petka od 10:00- 12:00 i 13:00 - 15:00 tel. 03820038-
871 ili 03820038-421**

Dodatak 9. Promocija

Svi korisnici treba da poštuju pravila promocije određena od strane finansijske institucije. Svi korisnici grantova iz Programa za poljoprivredu i ruralni razvoj, pre zahteva za poslednju isplatu, u mestu ulaganja, moraju postaviti tabelu kao što je prikazano u Dodatku ovog dodatka. Ova tabla mora biti postavljena na vidnom mestu, dimenzija: 100 cm k 50 cm, od tvrde plastike, ispisana bojom otpornom na atmosferske uticaje.

Podržan od
MINISTARSTVA POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I RURALNOG RAZVOJA

Ovaj dokument je pripremljen od strane Agencije za razvoj poljoprivrede u saradnji sa Upravnim organom i distribuira se besplatno.

